

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 16, 2011 • Vol. CII Nr. 103

Kaina 75 c.

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08-15-11

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Filmas apie 1941 metų
Birželio sukilimą – 10 psl.

- Tema: Sausio 13-osios tikrieji kaltininkai – 2
- Duris užveria pasaulinio garso ligoninė – 3
- Pataisykime bent detales – 3
- Marquette Park paminėtas Dariaus ir Girėno skrydis – 4
- Medininkų tragedijai atminti – 5
- Mokytis nėra lengva, tačiau aš žinau savo tikslą – 6
- Šventadienis – 8
- Karališku laivu Viduržemio jūra! (15) – 8
- Sportas – 9
- Filmas apie 1941 metų Birželio sukilimą – 10

Valiutų santykis
1 USD – 2.43 LT
1 EUR – 3.45 LT

Jaunieji sportininkai džiugina pergalemis

Vilnius (ELTA) – Šendžene (Kinija) vykstančių pasaulinių studentų vasaros žaidynių (universiados) merginų mažųjų dviračių kroso (BMX) varžybose Lietuvos atstovė Vilma Rimšaitė iškovojo aukso medalį. 28-erių metų šiaulietė baigiamosiose lenktynėse antrą vietą užėmusią rusę Marina Beschmelova pranoko 1,875 sek.

Vaikinų varžybose Tautvydas Biknius iš Pakruojo iškovojo bronzos medalį. Jis nuo nugalėtoju tapusio ruso Jevgenij Kleščenko atsiliko 1,077 sek. Sidabras atiteko rusui Kiril Jaškin (+0,933 sek.). Kitas Lietuvos atstovas – Arminas Kazlauskis užėmė ketvirtą vietą (+2,711 sek.).

Šendžene auksą iškovojo ir kitas mūsų šalies atstovas – Giedrius Titenis buvo nepralenkiamas vaikinų 200 m plaukimo krūtine varžybose. 22-erių metų anykštėnas baigiamosiose rungtyne nuotolį įveikė per 2 min. 10,85 sek. ir pirmą vietą pasidalijo su tokį patį rezultatą pasiekusiu Naujosios Zelandijos atstovu Glenn Snyderis. Tuo tarpu klaipėdietė Ieva Dumbauskaitė (d.) ir Monika Povilaitytė iš Tytuvėnų Vilniuje, „Credit24“ arenoje prie Baltojo tilto, vykusiame Europos jaunių (iki 18 metų) paplūdimio tinklinio čempionate iškovojo aukso medalius. Lietuvės Europos pirmenybėse iškovojo sep-

ELTA nuotraukos

tyrias pergales ir patyrė vos vieną pralaimėjimą. Europos čempionių vardas užtikrino I. Dumbauskaitėi ir

M. Povilaitytei tiesioginį kelią į kitų metų pasaulio jaunimo (iki 19 metų) čempionatą.

Švedijos premjeras atsiprašė Baltijos šalių

Vilnius (BNS) – Lietuvos premjeras Andrius Kubilius, viešintis Švedijoje, sako pirmą kartą išgirdęs aukšto šios šalies pareigūno – premjero Fredriko Reinfeldt – atsiprašymą dėl „nevisiškai sąžiningo“ elgesio tuomet okupuotų Baltijos šalių atžvilgiu. Lietuvos premjeras ir Seimo pirmininkė Irena Degutienė Švedijoje dalyvavo renginiuose, skirtuose Baltijos

valstybių nepriklausomybės ir santykių su Švedija atkūrimo dvidešimtmečiui paminėti. A. Kubilius ir I. Degutienė Stokholme susitiko su Baltijos šalių ir Švedijos parlamentų vadovais, premjerais, Stokholme reziduojančiais Baltijos valstybių ambasadoriais, Baltijos valstybėse reziduojančiais Švedijos ambasadoriais, istorinėmis asmenybėmis iš Baltijos valstybių

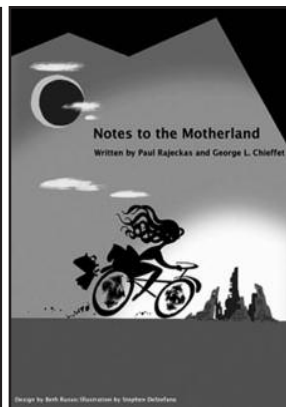
ir kitais garbingais svečiais. Premjeras ir Seimo pirmininkė dalyvavo simboliniame „Pirmadienio mitinge“ Normalmstorgo aikštėje. Šis renginys primena prieš du dešimtmečius Švedijos sostinėje surengtus 79 „pirmadienio judėjimo“ mitingus, per kuriuos buvo išsakoma parama Baltijos valstybių nepriklausomybės siekiui.

Washington, DC teatro salėje – „Lietuviška trilogija“

Arlington, VA („Artishere“ info) – Viena iš unikaliausių Washington, DC teatro salių „Artisphere“ pirmą kartą pristato „Lietuvišką trilogiją“. Spektaklių serija, kurioje vaidina nusipelnęs aktorius Paulius Rajeckas, pagrįsta tikrais Antrojo pasaulinio karo įvykiais ir šeimos paslaptimi. Spektakliai prasidės rugsėjo 15 d. ir tęsis iki spalio 2 d.: rugsėjo 15–18 d. bus pristatomas Pauliaus Rajecko ir George Chiefet sukurtas spektaklis „Laiškai tėvynei“, pastatymas Geirfe Chiefet. Rugsėjo 23–25 d. bus rodomas antrasis spektaklis „Meilė gydo vėžį – miuziklas“,

sukurtas ir pastatytas George Chiefet, muzika – Pauliaus Rajecko. Rugsėjo 30–spalio 2 d. trilogiją užbaigs spektaklis „Mano brangioji lietuvaite“, parašytas George Chiefet, pasta-

tas Pauliaus Rajecko, jame vaidina kviestiniai aktoriai Ayana Lowe ir Demetri Bonaros. P. Rajeckas, kurio vaidybos stilius yra lyginamas su Buster Keaton fiziniu teatru, nuoširdžiai ir jautriai ikūnija daugybę vaidmenų, tuo pačiu nuosekliai sekdamas pasakojimą bei gvildendamas trilogijos temą: kaip preitės atsiminimai ir įvykių pasekmės perduodamos ateities kartoms. Visi trys spektakliai yra individualūs kūriniai, todėl kiekvieno iš jų suvokimui ir įvertinimui visos trilogijos peržiūra nėra būtina.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

2011 m. rugsėjo 15 d. bus oficialiai uždarytas garsusis JAV kariuomenės Walter Reed medicinos centras (anksčiau vadintas ligonine), o jo pacientai bus išskirstyti į šalia esančius sveikatos centrus. Ligoninė buvo atidaryta 1909 m. gegužės 1 d. su dešimčia pacientų. Ji pavadinta kariuomenės majoro dr. Walter Reed vardu, pasižymėjusio kovoje su uodu sukeliomomis ligomis, Ispanijos-Amerikos kare nusinešusių daug gyvybių. Pirmojo pasaulinio karo metu ligoninėje turėta 2,500 lovų, o dabar – 250 lovų. Šiomis dienomis centre tėra likę apie šimtas pacientų, laukiančių perkėlimo. Warren Harding buvo pirmasis JAV prezidentas, aplankęs čia paguldytus sužeistuosius. Prez. Dwight Eisenhower šioje ligoninėje mirė 1969 m. nuo širdies ligos. Prieš tai toje pačioje ligoninėje jis pasirašė įstatymą, įgalinusių greitkelių tinklų statybą Amerikoje. Anksčiau šioje ligoninėje taip pat mirė garsūs generolai John J. Pershing ir Douglas MacArthur.

Vietnamo karo metu čia gydėsi būsimeji generolai Norman Schwarzkopf ir Barry McCaffrey. 1972 m. ligoninė buvo praplėsta. 2007 m. ligoninė pateko į JAV žiniasklaidos akiratį, kai „The Washington Post“ dienraščiui keliuose straipsniuose paminėjus blogas buitines sąlygas ir aplaidų biurokratizmą. Tačiau niekada nebuvo kritikuotas ligoninės gydymas bei sveikatos priežiūra. „The Washington Post“ straipsniai atkreipė visuomenės dėmesį į ligoninę, kurią jau 2005 m. buvo nutarta uždaryti.

Prieš uždarant, šiame sveikatos centre dirbo 5,000 darbuotojų. Jie bus išskirstyti tarp National Naval Medical Center, esančio Bethesda, MD (kuris bus pavadintas Walter Reed

Pasaulinio garso ligoninė užveria savo duris

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

National Military Medical Center) ir naujai pastatytos Fort Belvois Community ligoninės, esančios Virginia valstijoje. Per daugiau nei šimtą metų Walter Reed centras gydė šimtus tūkstančių sužeistųjų, pradedant Pirmojo pasauliniu karo metu nukentėjusius. Čia buvo ir tebėra gydomi apie 18,000 vien Irako ir Afganistano karo sužeistųjų. Ligonijų nuotaikai pakelti centre lankydavosi Hollywood žvaigždės kaip, Bob Hope ir sporto žvaigždės kaip Tom Brady. Sekant medicinos diplomatijos tradicijomis, centre gydyti ir užsienio vadovai.

Oficialus uždarymas su karišku paradu, jau įvyko liepos viduryje. Rugsėjo 15 d. pastatai bus atiduoti naujesiems savininkams – JAV Valstybės departamentui ir District of Columbia. Galvojama, kad kai kurie pastatai bus paskelbti esą istorinės vertės ir palikti. Kiti bus nugriauti. DC miesto vadovybė jai skirtame plote planuoja statyti apsipirkimo centrą. Pulkininkas Norvell Coots, Walter Reed sveikatos centro viršininkas, pakomentavo, kad centro praradimas yra tarsi mylimo dėdės mirtis. Jo štabas, nors darbų nepraranda, tai išgyvena su tam tikru netekties atspalviu. Ligoninė matė daug istorijos. Rožių darželyje kai kurios ligoninės slaugės ištekėjo už savo slaugytų pacientų. Centre yra koplyčia, kurioje lankėsi naujai išrinktas prez.

Harry Truman. Centre yra iškaba, nurodanti, kad toje vietoje JAV civilinio karo metu konfederatų šaulys šovė į prez. Abraham Lincoln, bet nepataikė.

Paklaidžiojęs interneto lobynuose sužinojau šiek tiek daugiau apie JAV karines ligonines. 1917 m. JAV kariuomenės žinioje buvo 140 ligoninių su 9,530 lovomis. Keturios ligoninės turėjo pagrindinės ligoninės statusą – tai Letterman ligoninė San Francisco, CA, Walter Reed ligoninė, Takoma Park, DC, Fort Baynard ligoninė džiovai gydyti, New Mexico valstijoje ir Kariuomenės ir laivyno ligoninė, esanti Hot Springs, Arkansas. Tuo metu dar turėtos 5 pastovių bazių ligoninės ir 131 ligoninė mažesniuose kariuomenės telkiniuose.

Dviejose iš jų teko ir man pabuvoti, bet ne kaip pacientui. Kai 1958 m. buvau pašauktas į JAV kariuomenę, po pagrindinio apmokymo buvau pasiųstas į Fort Sam Houston, San Antonio, Texas. Ten buvau pamokytas sanitaro profesijos, o tuoj po to – klinikinės psichologijos specialisto. Patekti į pastarąjį apmokymą padėjo faktas, kad, dar būdamas civiliu, buvau ką tik gavęs bakalauro laipsnį psichologijoje. Po to buvau paskirtas į Fort Gordon kariuomenės bazės ligoninę, esančią netoli Augusta, Georgia. Pati ligoninė buvo įsteigta 1917 m. Prieš man ten nuvykstant, ligoninėje esančios protinės sveika-

tos klinikos administratorius buvo iškeltas kitur. Iš likusiųjų niekas nerodė ypatingo noro tas pareigas perimti. Taigi, kai aš ten pasirodžiau, visų akys nukrypo į mane, kaip šviežią auką. Tapau klinikos administratoriumi iki išsipareigojimo kariuomenei pabaigos. Patirtis toje klinikoje paskatino mane po kariuomenės grįžti į universitetą ir toliau gilinti žinias psichologijos srityje.

Tuo mano ryšiai su karinėmis ligoninėmis nesibaigė. Paleistas iš kariuomenės dar turėjau atitarnauti ketverius metus kariuomenės atsargoje. Pirmus dvejus buvau prirašytas prie M.A.S.H., karo lauko ligoninės dalinio. Net ir dabar nežinau, ką tos raidės reiškia, bet vienu laiku tokiu pavadinimu ėjo labai populiari televizijos programa. Mano specialybės etato toje lauko ligoninėje nebuvo, tad man prie mano specialybės turėto numerio (sakykime, 719) suteikė arčiausią turimos specialybės numerį (sakykime, 721). Manęs nei klausė, nei ką aiškino. Pakeitus specialybės numerį tapau chirurginiu padėjėju, nors nebuvo to mokytas ir savo gyvenime nebuvo nei matęs, nei savo kailiu patyręs jokių operacijų. Prasidėjo Kubos invazija ir iškilo karo su Sovietų Sąjunga grėsmė. Buvo pagrįstų spėliojimų, kad atsargoje esančią M.A.S.H. lauko ligoninę pašauks aktyviai tarnybai. Rimto karo buvo išvengta, tad man taip ir neteko naujo amato išmukti. Likau psichologu.

Romualdas Kriaučiūnas – klinikinis psichologas, 2005 m. gavęs JAV LB Kultūros tarybos Žurnalistikos premiją už ilgalaikį darbą žiniasklaidoje.

Jau įprasta, kad po kiekvienų rinkimų Lietuvoje išsižiebia diskusija, kaip paskatinti žmones aktyviau dalyvauti rinkimuose, išreiškiant savo valią. Paprastai per tokią diskusiją primenama, kad yra valstybių, kur rinkimai vertinami ne tik kaip pilietinė teisė, bet taip pat, kaip pareiga ir balsavimas yra privalomas, pasigirsta siūlymų keisti rinkimų sistemą, sudaryti palanknes sąlygas juose dalyvauti su partijomis nenorintiems savęs sieti žmonėms.

Diskusijos išsižiebia ir užgęsta, nes jas užgožia kiti reikalai arba paprasčiausiai konstatuojama, kad pokyčius pernelyg sudėtinga įgyvendinti, reikėtų keisti visą sistemą, o tai esą reikalauja ilgų, atsakingų konsultacijų, kurioms laiko taip ir neatsiranda.

Iki naujų Seimo rinkimų teliko kiek daugiau nei metai. Laiko per mažai, jog pagrįstai galėtume tikėtis esminių rinkimų sistemos permainų, kurioms reikalingos Konstitucijos pataisos. Kita vertus, tikrai turime pakankamai laiko taisyti Rinkimų ar su juo susijusius įstatymus, bent jau žengdami keletą žingsnių didesnės rinkimuose dalyvaujančių politikų atsakomybės linkme.

Viena iš priežasčių, kodėl žmonės vis skeptiškiau vertina rinkimus, – labai sudėtinga susigaudyti rinkimų politiniame turguje, kur kiekvienas garsiai reklamuoja savo prekę. Rinkimuose dalyvauja daugybė politinių darinių, kurių kiekvienas

Pataisykime bent detales

ANDRIUS NAVICKAS

pateikia savą šūkių rinkinį. Mums pateikiamos rinkimų programos paprastai turi tik vieną bendrumą – jos yra pažado formos. Deja, dažnai sunku pažadus palyginti tarpusavyje, nes vieni kalba apie ratus, o kiti apie batus. Štai viena politinė jėga tvirtina, kad jai svarbiausia žmogus. Ar tai reiškia, kad kitoms politinėms jėgoms rūpi tik naminiai gyvūnai bei augalai? Tikrai – ne. Kita politinė jėga teigia reikalaujanti tvarkos. Ar tai reiškia, kad kitos politinės partijos už netvarką? Regis, taip pat ne. Tik tai, kokia tvarka bus kuriama ir kaip bus rūpinamasi žmonėmis, dažniausiai surašoma abstrakčiai ir deklaratyviai.

Dar didesnė problema – į valdžią išrinkti politikai, kai jiems primenami rinkimų pažadai, ginasi teiginiu, kad esą valdančioji dauguma koalicinė, turinti derinti skirtingas programas ir todėl prieš rinkimus žadėtos veiksmų gairės esą nebeturi prasmės.

Natūralu, kad nemažai daliai žmonių kyla klausimas – ar tikrai verta balsuoti, jei po kiekvieno bandymo išsirinkti kokybišką prekę jau

netrukus, išvyniojus ją iš pažadų blizgučio, atrandame visai ne tai, ko tikėjomės? Pavyzdžiui, dalis žmonių už Tėvynės sąjungą balsavo, nes tikėjosi realių permainų aplinkosaugoje. Nors Tėvynės sąjunga per praėjusius Seimo rinkimus gavo daugiausia balsų, tačiau koalicinėje Vyriausybėje aplinkosauga buvo patikėta „priskelėliams“, kurių deleguoto ministro sprendimai turi, švelniai tariant, mažai ką bendro su Tėvynės sąjungos programa.

Dar prieš porą metų Boguslavas Gruzevskis buvo pateikęs pasiūlymą, kuris nebuvo anuomet išgirstas, tačiau noriu jį dar kartą priminti. Mažų mažiausia turėtume priimti Rinkimų įstatymų nuostatą, reikalaujančią, kad visos rinkimuose dalyvaujančios politinės jėgos pažadus išdėstytų pagal nustatytą struktūrą, pavyzdžiui, atitinkančią ministerijų bei Seimo komitetų struktūrą. Tai ne tik verstų dosniai pažadus dalijančius politikus parodyti, kas ir kaip turi kompetenciją juos įgyvendinti, bet leistų be didesnio vargo palyginti politikų siūlomas vizijas. Taip pat turėtume pareikalauti, kad politinės

jėgos nurodytų ne tik siūlomas valstybės pertvarkos ribas, bet įvardintų ir tai, kuriuose klausimuose yra pasiruošusios, būtinybei esant, pavyzdžiui, derantis dėl koalicijos, daryti kompromisus, o kuriuose – ne. Tokiu būdu rinkėjui būtų aiškiau, kokios koalicijos galima tikėtis po rinkimų.

Suprantu, jog siūlomos pataisos tebtūt nedidelis žingsnis skaidrumo link. Jos nesuteiktų jokių teisinių priemonių nubausti tuos politikus, kurie po rinkimų numoja ranka į duotus pažadus, tikėtina, ir toliau koalicijos būtų kuriamos, dalinantys postus, o ne derinant programas. Tačiau visa tai apgaubti deklaratyviu tarnavimu Tėvynei būtų kur kas sunkiau. Taip pat turėtume geresnę galimybę atskirti tuos, kurie žada rimtai ir stengiasi pažadus įgyvendinti, nuo ciniškų pažadukų.

Galbūt ir politika Lietuvoje bent kiek mažiau panašėtų į anekdotą. Pavyzdžiui, į tokį: Brežnev laikais visoje Sovietų Sąjungoje buvo įprasta kabinti šūkius: „Viskas žmogui“. Net ir disidentai sutiko, kad šis šūkis iš tiesų atitinka sovietinės valstybės politiką, tik pridurdavo, kad bėda ta, jog visi žinome net to konkretaus žmogaus, kuriam yra priversta tarnauti valstybė, vardą.

Lrt.lt

Andrius Navickas – Lietuvos žurnalistas, internetinio naujienų dienraščio Bernardinai.lt vyr. redaktorius, religijotyrrininkas.

TELKINIAI

Marquette Park, Chicago

PAMINĖTAS DARIAUS IR GIRĖNO SKRYDIS

ANTANAS PAUŽUOLIS

Algimantas Barniškis, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos Dariaus ir Girėno skrydžio minėjimo pirmininkas, pasinaudamas parapijos gražiaisiais Dievui skirtais namais ir vėdinama sale, suruošė didingą Dariaus ir Girėno skrydžio, kuris įvyko prieš 78 metus, minėjimą.

Šauliai ir visuomenė rinkosi prie Dariaus ir Girėno paminklo, esančio Marquette Park pakraštyje. Čia buvo padėtas žuvusiems prisiminti vainikas. Po trumpo paminėjimo šauliai ir kiti dalyviai skubėjo į parapijos Dievo namus šv. Mišių. Palmų metu giedojo didingas parapijos choras, vadovaujamas muzikės Jūratės Lukminienės. Choras ir parapija yra dėkingi operos solistams, parapijos rėmėjams Margaritai ir Vaclovui Momkams, praturtinusiems chorą savo gražiais balsais.

Parapijos darbščiosios darbuotojos Vilė, Janina, Bronė su talkininkėmis parapijos salėje buvo suruošusios vaises. Vaisių metu buvo rodomas filmas apie Dariaus ir Girėno skrydį, laidotuves, dedamas pastangas, bandant išsiaiškinti jų žūtį priežastį. Pasistiprinus šeiminkų paruoštomis gėrybėmis, prasidėjo minėjimas. Iškilmingam minėjimo atidarymui vadovavo šauliai ir minėjimo ruošimo pirmininkas, muzikas A. Barniškis.

Garbės svečiais buvo pakviesti LR garbės konsulas Stanley Balzekas, Jr. ir ALT'o pirmininkas adv. Saulius Kuprys. Minėjimo programą vedė Viktoras Kelmelis.

Apie lakūnų skrydį ir jų pastangas išgarsinti Lietuvą smulkiau papasakojo Birutė Kairienė. Po gražių prisiminimų prasidėjo meninė dalis – šventinis koncertas, kurio metu skambėjo muzika, eilės ir dainos. Šventinį koncertą papildė kanklininkė Genė Razumienė, muzikas Romas Tamašauskas, Vytautas Jurevičius ir Edvardas Jurke-

Iškilmingo minėjimo dalyviai.

Audros Zakaruskas nuotr.

vičius. Dainas atliko Loreta Karsokienė, Algimantas Barniškis su Ligita Barniškiene, Vladas Kybartas, Loreta Kalec ir Deimantė Saudargaitė. Dvi poetės – Vilija Vakarytė ir Irena Jacevičienė – skaitė savo kūrinis, parašytus Dariui ir Girėnui pagarbtai.

baudų metikams buvo įteiktos dovanos.

Parapija stengiasi pritraukti kuo daugiau žmonių į parapijos veiklą, nes jos išsilaikymas priklauso nuo parapijiečių skaičiaus. Administratorius kun. Jaunius Kelpšas, pats

mėgstantis sportuoti, mielai bendradarbiauja su sporto mėgėjais.

Lietuvių visuomenė dėkinga minėjimo rengėjams už senų įvykių, kada jauni lakūnai paaukojo savąsias gyvybes Lietuvos garbei iškelti, priminimą.

Kun. Jaunius Kelpšas

Meniniam koncertui baigiantis, dalis dalyvių persikėlė į sporto salę, kur vyko draugiškos vaikų krepšinio rungtynės ir baudų metimo konkursas. Renginiui vadovavo sporto meistrė Vilija Žilinskienė bei krepšinininkai Vidmantas Sinkevičius ir Vilius Jurgelevičius. Geriausiems

IŠ LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOS

Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdžiai

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Lietuvos Vyčių centro valdybos ir komitetų pirmininkų posėdžiai vyko š. m. liepos 27 d. ir 30 d. Michigan City, Indiana prieš ir po metinio Lietuvos vyčių suvažiavimo/seimo.

Sąskrydis prieš suvažiavimą

Sąskrydį, kuris vyko „Clarion Inn“ viešbutyje, atidarė ir jam vadovavo pirmininkė, garbės narė Bernice Aviža. Prieš pradėdant posėdį, lietuvių reikalų komiteto pirmininkas Jonas Mankus sukalbėjo maldą. Posėdyje dalyvavo 24 asmenys: centro valdybos nariai, komiteto pirmininkai bei svečiai. Pirmininkė B. Aviža valdybai ir komiteto pirmininkams pristatė numatomą posėdžio darbotvarkę.

Ritualų komiteto pirmininkė Georgianna Macke pranešė, kad 10 narių bus pakelti į 4-ąjį laipsnį. Dėl sveikatos ir kitų priežasčių 6 asmenys pakėlimo iškilme negalėjo dalyvauti, todėl žymenys ir medaliai bus įteikti tik 4 nariams prieš suvažiavimo užbaigimo šv. Mišias.

Šimtmečio komitetas susirinkęs suvažiavimo metu aptarti planus apie artėjančią jubiliejų, kuris įvyks 2013 m. rugpjūčio mėn. 1-5 d. „Boston Marriott Quincy“ viešbutyje, Quincy, MA. Registracijos kaina – 300 dol. suaugusiems. Siekiant palengvinti išlaidų našta, bus galima mokėti keturis kartus po 75 dol. per visus metus.

Šiek tiek laiko buvo skirta seimo/suvažiavimo planų aptarimui. Buvo pranešta, kad suvažiavime užsiregistravo 100 delegatų ir 21 jaunas vytis. Išvykai prieš suvažiavimą užsiregistravo 36 asmenys. Keli iš gautų raštiškų sveikinimų bus perskaityti suvažiavimo atidarymo metu.

Sąskrydis baigtas maldą.

Posėdis po suvažiavimo

Šeštadienį, liepos 30 d., vyko centro valdybos posėdis. Posėdį atidarė, maldą sukalbėjo ir posėdžiui vadovavo Centro valdybos pirmininkė B. Aviža. Posėdyje dalyvavo 24 centro valdybos nariai ir komiteto pirmininkai. Darbotvarkė visų dalyvių buvo priimta vienbalsiai.

Centro valdyba juridiniu patarėju patvirtino Saulių Kuprį, „Vyties“ žurnalo redaktoriumi – garbės nari Robert A. Martin, Jr., o „Vyties“ žurnalo verslo vadybininku – Phyllis Genreau. Taip pat ALT'o atstovus: Joną Mankų ir seselę vienuolę Theresą Papšis. Centro valdyba taip pat patvirtino organizacijos padalinių Šv. Kazimiero gildijos, Lietuvos vyčių fondo ir Šiluvos Mergelės fondo direktorių tarybas ir valdybas.

Kitą centro valdybos posėdį numatyta sušaukti š. m. lapkričio mėn. 12 d., šeštadienį, 10:30 v. r. Šv. Jurgio parapijos patalpose, Philadelphia, PA. Jį globos 3 kuopa, veikianti Philadelphia, PA.

Posėdis baigtas maldą.

Jaunieji krepšinininkai džiaugiasi apdovanojimais.

Ligitos Barniškiene nuotr.

Medininkų tragedijai atminti

Siaubingų dienų prisiminimai

EDVARDAS ŠULAITIS

Neseniai, liepos 31 d., Lietuvoje buvo paminėtas liūdnas Lietuvos istorijos įvykis – Medininkų tragedija. Toje vietoje, praėjus nepilnai valandai po tragedijos, teko ir man būti ir viską matyti savo akimis.

Dėkoju fotožurnalistui Vytautui Kapočiui, mano geram draugui (neseniai nužudytam savo namuose Vilniuje), pasiūliusiam nuvežti į žudynių vietą. Jis, tuo metu dirbęs populiariausiame Lietuvos savaitraštyje „Gimtas kraštas“, gavęs žinią apie šį įvykį, pakvietė ir mane vykti kartu su juo. Tuo laiku į Lietuvą buvau atvykęs dalyvauti Pasaulio lietuvių žaidynėse, kurios sutraukė šimtus lietuvių sportininkų ne tik iš JAV, bet ir kitų valstybių. Nepaisant ankstyvo ryto, sutikau leistas į kelionę, tuo labiau, kad Medininkų pasienio postas buvo netoli Vilniaus, apie 26 kilometrai – 16 mylių.

Žuvusius krovė į sunkvežimį

Per gerą pusvalandį pasiekus tragedijos vietą, skardiniame pasienio posto namelyje dar buvo galima matyti septynių nušautų muitininkų bei kelių policijos darbuotojų kraują. Jų kūnai jau buvo išnešti į kiemą (du, rodę gyvybės žymių, tuoj pat nugabenti į ligoninę) ir pradėti krauti į sunkvežimį, prieš tai iš kelnų kišenių išėmus pinigines, garsiai perskaičius tapatybės kortelėse užrašytas pavardes.

Netrukus sunkvežimis išvažiavo, o susirinkusieji pareigūnai bei būrelis žurnalistų (buvau vienintelis iš Amerikos, ten atsiradęs visai nplanuotai) turėjo galimybę ilgėliau apsidairyti ir pasidalinti mintimis. Apie tai būtų galima daug rašyti, bet šįkart pasitenkinsiu tik keliomis pastabomis.

Mačiau šiurpius vaizdus: krauju pasrūvusį nedidelį pasienio su Baltarusija namelį bei žuvusiuosius, pradžioje gulinčius pievutėje, o vėliau dedamus į gerokai nudėvėtą sunkvežimį. Tie vaizdai man neleido miegoti kelias naktis, net ir po žuvusiųjų laidotuvių Antakalnio kapinėse, kur irgi teko dalyvauti.

Vienas išliko gyvas iki šių dienų

Tarp žuvusiųjų buvo Medininkų pasienio postą saugusieji muitininkai Antanas Musteikis ir Stanislovas Orlavičius, policijos būrio „Aras“ pareigūnai Algimantas Juozakas ir Mindaugas Balavakas, kelių policijos darbuotojas Juozas Janonis, kelių policijos darbuotojas Algirdas Kazlauskas.

Sunkiai sužeistas policininkas Ričardas Rabavičius po dviejų dienų mirė ligoninėje. Stebuklingu būdu gyvas išliko ir iki šių dienų gyvena evangelikų kunigu tapęs, Vilniaus ev. reformatų parapijos klebonas Tomas Šernas. Jis yra vienintelis šios tragedijos liudytojas, matęs šį baisų įvykį nuo pat jo pradžios.

Medininkų poste nužudytų pareigūnų laidotuvės Vilniuje. Pakelėse stovi tūkstančiai žmonių.

Edvardo Šulaičio nuotr.

Išpūdingos laidotuvės

Šis įvykis sukrėtė Lietuvą, jos žmones ir svečius iš kitur. Visi stengėsi dalyvauti nužudytųjų laidotuvėse, kurios prasidėjo pamaldomis Vilniaus arkikatedroje, vėliau laidotuvių procesija ėjo Antakalnio kapinių link, pakelyje stovėjo tūkstančiai žmonių, atidavusių paskutinę pagarbą žuvusiesiems.

Laidotuvių eisenoje žygiavo ir sportininkai, atvykę į Pasaulio lietuvių sporto žaidynes (jos vienai dienai buvo nutrauktos). Daugiausia sportininkų buvo JAV lietuvių grupėje, kuriai vadovavo būsimas Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Žuvusiųjų dvidešimtmečio paminėjimas Lietuvoje

Šiomet liepos 31 d. suėjo 20 metų nuo šios liūdnos sukakties. Tą dieną žuvusieji buvo pagerbti šv. Mišiomis Vilniaus arkikatedroje, kiek vėliau Antakalnio kapinėse (ten žuvusiesiems pastatyti išpūdingi paminklai), taip pat prie paminklo pačiuose Medininkuose.

Iškilmėse kalbėjo ir Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė, kuri pabrėžė, kad žudynėmis Medininkuose ir Sausio 13-ąja buvo siekta

įbauginti Lietuvos žmones, kad jie suabejotų laisvės siekimu ir atsakytų toliau jos siekti. Tačiau, sakė prezidentė, tai tik dar labiau sutelkė ir užgrūdino Lietuvos žmones.

Medininkų tragedija buvo pami-

iš Jo gautas dovanas.

Sugrįžęs į Ameriką stengiausi šį žiaurų įvykį kuo plačiau pagarsinti lietuvių ir anglų kalba leidžiamoje spaudoje, kad jis ilgai išliktų atmin-tyje. Dar ir dabar kartais pasižiūriu į

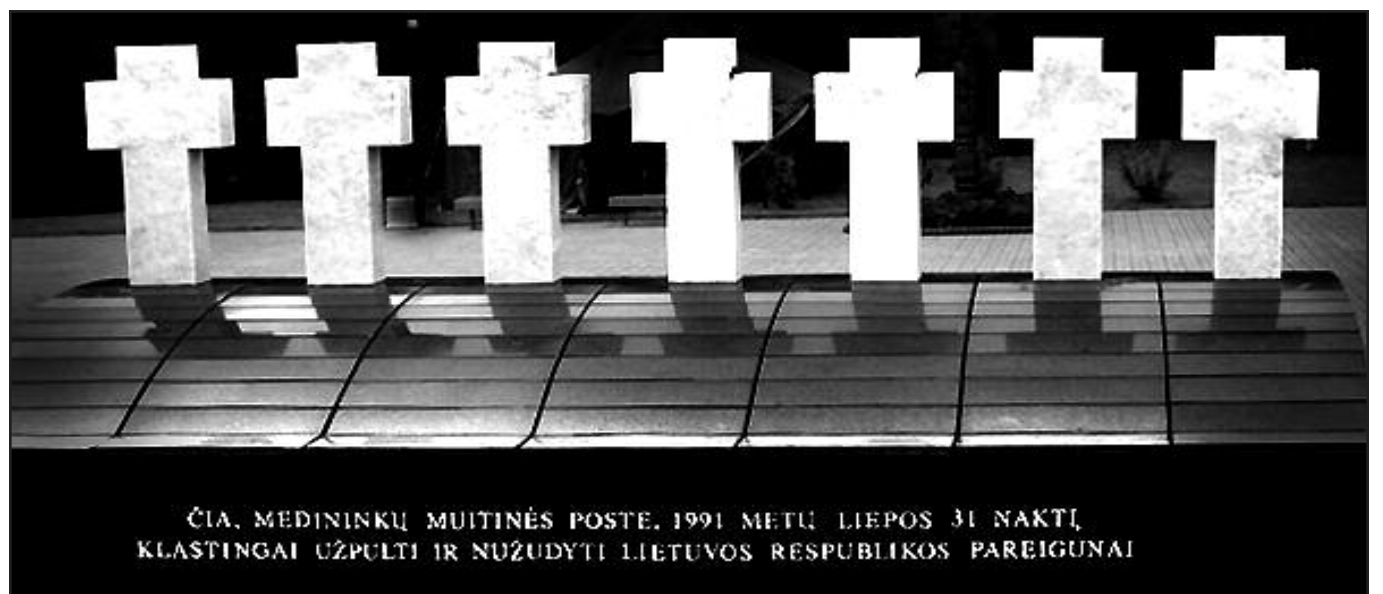
Medininkų poste. Edvardas Šulaitis (k.) su nepažįstamu filmuotoju 1991 m. 31 d. anks-tyvą rytą. Šone matyti kuklus skardinis namelis, kur buvo nužudyti Lietuvos pareigūnai.

V. Kapočiaus nuotr.

nėta ir LR Seime, kur atidaryta foto-grafijų paroda.

Vienintelis gyvas išlikęs T. Šernas padėkojo Dievui už globą ir kitas

lą atmintiną dieną – 1991-ųjų metų liepos 31-ąją – primenančias nuotraukas, kurias teko tada daryti Medininkų poste ir laidotuvių metu.

ČIA, MEDININKŲ MUITINĖS POSTE, 1991 METŲ LIEPOS 31 NAKTĮ, KLASTINGAI UŽPULTI IR NUŽUDYTI LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIGUNAI

Mokytis nėra lengva, tačiau aš žinau savo tikslą

LAIMA APANAČIENĖ

Čikagoje gyvuojančioje Lietuvos Operoje yra dainavę tokie solistai kaip Metropolitan Opera (New York) baritonas Algirdas Brazis, iškiliausias išeivijos tenoras Stasys Baras. Čiabuviiai dar mena scenoje Daną Stankaitę, Joną Vaznelį ir daugelį kitų. Tačiau šiomis dienomis statant veikalą, be pagalbos iš Lietuvos neišsiverčiama. Tiesa, turime solistes Nidą Grigalavičiūtę, Genovaitę Bigenytę, Lijana Kopūstaitę-Paulletį, solistą Liną Sprindį dar vieną kitą, bet tai ir viskas. Nesigirdi, kad kas nors iš jaunimo siektų dainavimo paslapčių. Ir štai maloni pažintis – Kristina Petrauskaitė, detroitietė Lietuvoje studijuojanti dainavimą.

Kristiną pažįstu ne vienerius metus. Mūsų pažinties su šia jauna, žavia mergina liudininkė – Dainavos (Manchester, MI) stovykla. Nepamenu, kuriais metais viename Mokytojų kursų stovyklos talentų vakare išgirdome dainuojant tada dar moksleivę Kristiną. Į Dainavą ji buvo atvykusi tobulinti savo lietuvių kalbos prie šios stovyklos veikiančiuose Lietuvių kalbos kursuose. Ir taip keletą vasarų iš eilės. Stovyklautojai pamilo jaunąją dainininkę, laukdavo jos pasirodymų. O štai pernai apsižiaugėme išgirdę, kad Kristina išvyko į Lietuvą studijuoti dainavimą.

Metai prabėgo greitai. Šiuo metu Kristina atostogauja savo tėčio namuose, tad atsirado maloni proga pakalbinti savo seną pažįstamą.

„Iš kur tas meilė muzikai?“ – klausiu. „Mano tėtis Vytautas Petrauskas groja akordeonu ir saksofonu, turi gražų balsą. Gal tai persidavė ir man? – šypsosi mergina.

Į mano klausimą, kodėl studijoms pasirinko Lietuvą, Kristina atsakė, kad viską lėmė keletas aplinkybių. Baigusi JAV gimnaziją su muzikiniu paruošimu, jauna mergina nutarė toliau gilinti muzikines žinias. Pasirinko obojaus ir vokalo klases Eastern Michigan University ir čia mokėsi dvejus metus. Prieš porą metų Dievo Apvaizdos parapijos (Detroit) lietuviams koncertavo liaudies instrumentų ansamblis „Vaivora“ ir solistė Irena Milkevičiūtė. Išgirdusi Kristinos dainavimą, garsi Lietuvos solistė pasiūlė merginai atvažiuoti į Lietuvą studijuoti operinį dainavimą. Pasiūlymas pasirodė toks viliojantis, kad mergina susiruošė Lietuvon, net nepagalvojusi, kokie sunkumai jos laukia.

Pirmiausia reikėjo išversti visus mokslo Amerikoje dokumentus. Kad galėtų mokytis Lietuvos aukštojoje mokykloje, Kristina turėjo iš naujo laikyti gimnazijos egzaminus, kurių Lietuvoje jai neužskaitė – muzikologijos (nors buvo baigusi Amerikos gimnaziją su muzikiniu ugdymu), Amerikos istorijos (!?), pasaulio literatūros. Savaimė suprantama, laukė ir lietuvių kalbos egzaminas.

Nugalėjusi visas kliūtis, užpildžiusi daugybę dokumentų, Kristina pradėjo mokytis Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (LMTA) Parenngiamojoje dainavimo studijoje. Jos vokalo mokytoja tapo Asta Krikščiūnaitė. Paklausus, kodėl Kristina pasirinko būtent ją, būsimoji dainininkė sakė, kad įtakos turėjo ir tai, jog jos dėstytoja 1991–1994 m. staža-

Kristina Petrauskaitė.

vosi New York pas Clair Alexander, Yves Abel bei J. B. Klaviter. „Atrodė, kad žmogus, keletą metų praleidęs Amerikoje, labiau mane supras“, – pasakojo Kristina. – Ir aš neapsirikau. Dainavimas – tai ne tik mokėjimas „pastatyti“ balsą ar turimas talentas. Tai sunkus kasdieninis darbas, vaizduotė, didelė atsakomybė prieš save ir prieš žiūrovus, drausmė. Dainavimas, yra sudėtingas dalykas, jo vaisiai skinami net ne po metų ir ne po dvejų. Viskas vyksta lėtai, reikia išlavinti ne tik balsą, bet ir kūną, o tai užtrunka. Todėl labai svarbu, kai dėstytojas ir studentas suprastų vienas kitą iš pusės žodžio.“ Ir Kristinos nuomone, jai pasisekė – jos mokytoja moka viską puikiai, suprantamai išaiškinti, žino, kaip daugiausia jai padėti, ko iš jos reikalauoti. Dėstytoja neskaičiuoja darbo valandų, net vasarą būsimai dainininkei davė nemokamas pamokas.

Kristiną žavi ne tik mokytojos pedagoginė veikla. A. Krikščiūnaitė – puikios balso atlikėja. Ji koncertuoja su įvairiais simfoniniais ir kameriniais orkestrais Lietuvoje, Estijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, JAV. Lietuvos kompozitoriai yra parašę specialiai A. Krikščiūnaitėi skirtų kūrinių. „Ją ir per radiją išgirsi, ir per televizorių pamatysi, neseniai dar Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijoje pradėjo dirbti. Kaip ji visur ir spėja?“, – vardina Kristina savo dėstytojos darbus.

Būsimoji dainininkė teigia, kad mokytis Akademijoje nėra lengva, nes tenka ne tik tobulinti savo muzikinius gebėjimus, bet ir įgyti daug teorinių ir istorinių žinių. Be dainavimo paslapčių Kristina dar lanko muzikos teorijos, muzikos istorijos, solfedžio ir fortepijono paskaitas. Būties taip pat slepia jos pečius – mergina gyvena studentų bendrabutyje, pati gamina valgi.

Paklausta, kuo panašios muzikos studijos JAV ir Lietuvoje, Kristina sakė, kad jai atrodo, jog Lietuvoje „aukštesnis lygis“. Čia labai rimtai žiūrima į darbą. Net mokantis parenngiamajame skyriuje iš studentų daug reikalaujama. „Mokytis tikrai nėra lengva, tačiau aš žinau savo tikslą ir todėl stengiuosi kiek įmanydamą“, – teigia mergina.

Baigusi Parenngiamąsias dainavimo studijas, Kristina nutarė bandyti laimę tapti Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Dieninio skyriaus stu-

Asmeninio albumo nuotrauka

dente. Į nemokamas vietas vokalo bakalauro studijoms 2011–2012 mokslo metams buvo priimti tik 8 būsimieji dainininkai. Dar 2 (tarp kurių ir Kristina) priimti į mokamą bakalauro studijų programą. Ir nors merginai nėra lengva finansiškai, Kristina pasiryžusi įveikti visus sunkumus. „Dabar, kai tapau tikrąja studente, už vienų metų mokslus reikės mokėti 18,854 litų. Reikia pasakyti, kad šioje akademijoje pačios brangiausios mokomos studijos Lietuvoje. Be to, reikės mokėti už gyvenimą bendrabutyje, maitintis“, – vardina Kristina.

Į klausimą, iš kur ji gauna pinigų mokslams ir gyvenimui Lietuvoje, mergina sakė, kad kiek gali atsiunčia tėvelis (mama mirė prieš ketverius metus), grįžusi į JAV ji surengia koncertą lietuviams. Gauti už koncertą pinigai taip pat skiriami mokslui. Talentinga mergina kreipėsi ir į Lietuvių Fondą, tačiau kol kas paramos negavo, nes Fondas remia tik tikruosius studentus, o Kristina buvo Parenngiamajame skyriuje. „Tačiau kitais metais būtinai vėl rašysiu prašymą, tikiuosi, kad gausiu paramą. Be to, stengiuosi kuo geriau išlaikyti pirmąją sesiją, kad galėčiau gauti stipendiją ir nebereikėtų mokėti už

mokslus“, – sako būsimoji dainininkė. – Sunku ne tik man, bet ir studentams iš Lietuvos. Štai Parenngiamojoje studijoje pereinamais metais mokslus pradėjo 10 studentų, tačiau dėl finansinių sunkumų trys studentai turėjo nutraukti mokslus, išėjo dirbti.“

„Ar nesunku buvo Lietuvoje susirasti draugų?“ – klausiu Kristinos. „Ne, visai nesunku. Žmonės čia labai draugiški. Turiu ir gerą draugę Mildą Baronaite. Ji turi labai gražų, stiprų balsą, yra 2007 m. jaunųjų šalies atlikėjų konkurso ‘Talentų ringas’ ir respublikinio konkurso ‘Dainų dainelė’ laimėtoja. Kartu visus metus mokėmės studijoje, labai džiaugiuosi, kad kartu tęsime mokslus Akademijoje“, – džiaugėsi Kristina.

Kristina pasakoja, kad ir grįžusi namo ji nesėdi rankų sudėjus – su malonumu važiuoja į Dainavą padainuoti ten atostogaujančioms mokytojoms, koncerte Detroit lietuviams ruošiasi dainuoti lietuvių ir užsienio kompozitorių dainas. Koncertui yra paruošusi ir ariją iš Wolfgang Amadeus Mozart „Figaro vedybu“.

„O tėtis neliūdi vienas. Ką jis sako apie Tavo išvažiavimą į Lietuvą?“ – klausiu merginos. Kristina juokdamasi atsako: „Jis nieko nesaako, tyli. Žino, kad aš vis tiek savo darysiu. Tėtis gal norėtų, kad aš būčiau mokytoja, tačiau aš noriu būti dainininke“.

Rugpjūčio 24 d. Kristina išskrenda į Lietuvą. Jos svajonėse – baigti bakalauro ir magistro studijas ir kada nors Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre sudainuoti Toską G. Puccini opere „Toska“.

Smagu, kad nelengvame mokslo kelyje Kristinai nori padėti ir jos žemiečiai iš Detroit. Lietuvių kultūros klubas kviečia visus, galinčius paremti būsimą dainininkę, prisidėti aukomis. Čekius rašyti: Detroit Lithuanian Cultural Club, memo: Kristina Petrauskaite ir siųsti adresu 3334 Oakland Ave., Farmington, MI 48336.

Studijų metai prabėgs greitai. Ir kas žino, gal po keleto metų Kristiną išgirsime dainuojant ne tik garsiose operos scenose, bet ir Lietuvių Operos pastatymuose Čikagoje.

LR garbės konsulė I. Bublienė perdavė bibliotekai tėvų knygų siuntą

Liepos mėnesį Lietuvos Respublikos garbės konsulė Cleveland, OH Ingrida Bublienė Šiaulių universiteto bibliotekai perdavė vertingą savo tėvų, lietuvių išeivių Henrikos ir Stefanijos Stasų knygų siuntą.

Stefanija Bardauskaitė-Stasiene (1913–2003) gimė Šiauliuose. Čia baigė pradinį mokslą, lankė Šiaulių mergaičių gimnaziją, studijavo Mokytojų seminarijoje, įgijo mokytojos profesiją. Vienas didžiausių jos gyvenimo pomėgių – kulinarija. Šiam pomėgiui nemažai įtakos turėjo apsilankymai Aleksandrijos dvare, pas Janavičius, kur galėjo stebėti ir pajauti maisto ruošimo ir elegantiško stalo servavimo subtilybės. Vėliau kulinarijos žinias pildė keliaudama su vyrų po pasaulį, klausydama garsiausių pasaulio kulinarijų paskaitų, dalyvaudama įvairiausių seminaruose, praktikoje. Visą sukauptą patirtį sudėjo į kelias knygas, kuriose subtiliai sujungė valgių gaminimą ir patei-

kimą su tautos papročiai bei tradicijomis.

Henrikas Stasas (1915–2010) buvo aktyvus išeivijos visuomenininkas, lietuviškos spaudos bendradarbis, liuanistinės mokyklos talkininkas. Su žmona Stefanija aplankė daugelį pasaulio kraštų ir savo išpūdžius išgulde knygoje „Kelionių vynas“, kurią po 1990-ųjų metų specialiai išleido Lietuvos mokykloms, geografijos mokytojams ir 1,000 egz. padovanojo Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijai. Jo dėka atsirado ir autentiškumu žavintis lietuvių karo literatūros kūrinys – Jono Tomkaus knyga „Svetimšalių legionas“.

1950 m. šeima emigravo į JAV ir po metų apsigyveno Cleveland, OH.

Henrikas ir Stefanija Stasai palaidoti Šiaulių mieste, Donelaičio kapinėse.

Šiaulių universiteto bibliotekos info

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loresetim@gmail.com

Vilnius (BNS) – Per Žolinę Krekenavos bažnyčia pasipuošė popiežiaus insignijomis – sukryžiuotais raktais ir karūna. Ilgainiui bazilikos ženklai papuoš ir bažnytinis reikmenis. Į Vatikaną šiek tiek mažiau nei prieš trejus metus buvo išsiųstas visas tomas dokumentų, liudijančių apie Krekenavos bažnyčios ypatingumą, kad šiai šventovei būtų suteiktas bazilikos vardas. Jos pagrindinis akcentas – šventu laikomas ir, kaip manoma, sveikatą žmonėms grąžinantis bei nuo įvairių nelaimių saugantis Mergelės Marijos su kūdikiu paveikslas. Šį paveikslą tyrę mokslininkai nustatė, kad jis priskiriamas pasaulyje garsioms Marijos Kelrodės stiliaus kūriniams, tapytiems XV a. Italijoje. Ėmus rūpintis, kad Krekenavos bažnyčia būtų suteiktas bazilikos vardas, Vatikanas suskubo ją dvasinės gimnastikos ryšiais susieti su viena iš Romos bazilikų. Krekenavos bažnyčia tuomet buvo pavadinta jos filija.

Krekenavos šventovė įtraukta į Jono Pauliaus II piligrimų kelio maršrutą.

Lenkų teisininkas apskundė Lietuvą Briuseliui

Vilnius (BNS) – Lenkijos Gdansko universiteto teisės ir administracijos fakulteto padėjėjas Tomasz Snarski kreipėsi į Europos Parlamento peticijų komitetą Briuselyje prašydamas išaiškinti, ar draudimas Lietuvos lenkams rašyti savo pavardes gimtąja kalba nepažeidžia žmogaus teisių.

T. Snarski savo peticiją įteikė šių metų kovo mėnesį, o šiuo metu gavo iš komisijos pirmininkės Erminia Mazzoni patvirtinimą, jog skundas bus nagrinėjamas. Pasak lenkų spaudos, prie skundo gali prisijungti visi,

kurie Lietuvoje „jautėsi arba jaučiasi diskriminuojami“.

Kaip sakė T. Snarski, tai didelis jo laimėjimas, kadangi ES teisingumo teismas pripažino, jog Lietuva ginče su vietos lenkais dėl pavardžių rašybos yra teisi. Jis tvirtino besitikintis, jog europarlamentarai savo rezoliucijoje kvies Lietuvą gerbti lenkų mažumos teises, taip pat atsiųs delegaciją į Lietuvą, kuri išsiaiškintų lenkų mažumos padėtį.

Lietuvos lenkų tautinė mažuma siekia, kad galėtų dokumentuose originalio kalba rašyti pavardes.

Premjeras A. Beliacki duomenų perdavimą vadina nesusipratimu

Minskas (BNS) – Premjeras Andrius Kubilius situaciją, kai Lietuvos teisingumo ministerija perdavė Baltarusijos režimui šios šalies žmogaus teisių gynimo organizacijos „Vesna“ vadovo Ales Beliacki bankinius duomenis, vadina nesusipratimu, dėl kurio tenka apgailestauti. Anot Vyriausybės vadovo, nepaisant šio nesusipratimo, išlieka Lietuvos parama demokratinei Baltarusijos ateičiai.

A. Beliacki prieš pora savaičių

sulaikytas Minske, jis įtariamasis mokesčių slėpimu. A. Beliacki yra Minsko 1-ajame tardymo izoliatoriuje, jam gresia septynerių metų laisvės atėmimo bausmė.

Lietuva ir Lenkija atsiprašė, kad perdavė Minskiui duomenis apie A. Beliacki bankines sąskaitas. Abi šalys nurodė, kad informacija suteikta remiantis dvišalėmis sutartimis, neįtariant, jog teikiami duomenys gali būti panaudoti politiniam susidorojimui.

Policija teigia nematanti prielaidų Lietuvoje kilti riaušėms

Vilnius (BNS) – Lietuvos policija teigia šiuo metu nematanti rimtų priežasčių, kad šalyje galėtų kilti tokie masiniai neramumai, kokius neseniai turėjo malšinti Jungtinės Karalystės pareigūnai. Vis dėlto policija teigia stebinti ir įvykius Anglijoje, ir socialinį gyvenimą Lietuvoje.

Pasak pareigūnų, prielaidos kilti socialiniams neramumams priklausoma ne tik nuo policijos ar kitų jėgos struktūrų darbo, tačiau nuo imigracijos masto, nedarbo bei ekonominės šalies padėties. Tačiau Policijos departamentas susilaikė nuo išsamaus

vertinimo, dėl ko kilo masinės riaušės įvairiuose Jungtinės Karalystės miestuose. Pasak pareigūnų, „dabar gausu įvairių gandų, daug skirtingai pateikiamos informacijos“.

Jungtinėje Karalystėje per didžiulės riaušės, kurios pirmiausiai išplietėsi Londone, o vėliau išplito kituose miestuose, apiplėštos šimtai parduotuvių, padegta daug pastatų ir automobilių, taip pat žuvo mažiausiai penki žmonės. Visoje šalyje suimta daugiau nei 1,500 asmenų, siejamų su keturias naktis Anglijos miestus krėtusia smurto banga.

Baltijos jūroje pastebėta nemaža teršalų dėmė

Vilnius (BNS) – Rugpjūčio 12 d. pastebėta, kad jūros paviršiuje 34 jūrmylės į vakarus nuo Klaipėdos yra nenustatytos taršos dėmė. Taršos dėmės mastui nustatyti buvo pakeltas Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų sraigtasparnis, kuris patvirtin-

no, kad minėtoje vietoje jūros paviršiuje yra 7 jūrmilių ilgio, 0,3 jūrmilės pločio „S“ formos dėmė. Apie įvykį pranešta Klaipėdos regiono aplinkos apsaugos departamento Jūros aplinkos apsaugos agentūrai.

Nepal premjero atsistatydinimas sukėlė naują politinę krizę

Katmandu (BNS) – Nepalo premjero atsistatydinimas į nugramzdino šalį į naują politinę krizę, besivaržančioms partijoms nesugebant įgyvendinti nacionalinio susitaikymo ir sudaryti stabilios vyriausybės.

Jungtinės marksistų ir leninistų partijos (UML) pirmininkas Jhalanath Khanal įteikė atsistatydinimo pareiškimą šalies prezidentui, kai žlugo derybos su kitų partijų vadovais.

Nepalas pastaraisiais metais mė-

gino atsigausti po 2006 m. pasibaigusio dešimtmetį trukusio pilietinio karo, tačiau įstatymų leidėjai, kuriems pavesta parengti naują šalies konstituciją, nesugebėjo susitarti dėl pagrindinio įstatymo, vadovaujant kelioms netvirtoms koalicinėms administracijoms. Ši neturtinga Himalajų kalnų šalis net septynis mėnesius gyveno be premjero, kol Jh. Khanal šių metų vasarį tapo vyriausybės vadovu. Jam atsistatydinus, parlamento darbas vėl gali atsidurti aklavietėje.

Naująją Zelandiją sukaustė šalčio banga

Wellington (BNS) – Naujosios Zelandijos miestuose Wellington ir Auckland rugpjūčio 15 d. prisnigo, o nuo Antarktidės atslinkusi šalčio banga privertė uždaryti kai kuriuos kelius, nutraukė elektros tiekimą ir sukaustė gyvenimą didelėje šalies dalyje.

Sostinės Wellington priemiesių, išsikūrusių kalvų slaituose, gyventojai buvo perspėti pasiruošti didžiausiam snygiui Šiaurinėje saloje per pastarąjį pusšimtį metų. Naujosios Zelandijos didžiausiame mieste Auckland prisnigo daugiausiai nuo praeito amžiaus 8-to dešimtmečio, tačiau didžiąją sniego dalį vėliau nuplovė smarki liūtis.

Blogiausia padėtis susiklostė Pietinėje saloje, kuri nors ir labiau pratusi prie pūgų, tačiau sunkiai do-rojosi su šiuo metu užklupusiais atšiauriais orais, kurie, kaip spėjama, išsilaikys didžiąją dalį savaitės.

Rugpjūčio 15 d. buvo uždaryti keli šalies oro uostai, kuriuose buvo iki minus 4 laipsnių Celsijaus. Pagrindiniai keliai į Queenstown taip pat buvo uždaryti, todėl šis Pietų salos slidinėjimo kurortas liko atskirtas nuo pasaulio. Šalyje tapo neišvažiuojamais daugiau nei 12 pagrindinių kelių, tūkstančiai namų liko be elektros, Pietų saloje uždaryta daug mokyklų.

Sužlugdytas islamistų sąmokslas Rusijoje

Maskva (BNS) – Rusijos saugumo tarnybos sužlugdė vienos islamistų grupuotės planus susprogdinti greitąjį traukinį, važiuojantį tarp Maskvos ir Sankt Peterburgo. Šį išpuolį planuota įvykdyti tame pačiame geležinkelyje, kuriame per traukinio sprogdinimą 2009 m. lapkritį, taip pat siejamą su musulmonų sukilėliais, žuvo 28 žmonės.

Šiaurės Kaukaze veikiantys sukilėliai jau buvo pagaminę sprogstamąjį užtaisą iš trašų ir ruošėsi užbaigti savo operaciją, tačiau buvo suminti Federalinės saugumo tarnybos

(FST) agentų. Numanomi teroristai sprogdinimui pasirinko vietą prie Firsanovkos geležinkelio stoties Chimkuose, kur kelis kartus per dieną važiuoja traukinys. Per kratą iš vyrų buvo paimtas smulkus vietovės planas. FST visiškai kontroliavo teroristų veiksmus jiems baigiant pasirengimą sprogdinimui. Iš suimtųjų buvo paimta bomba, kurios galingumas prilygo 10 kg trotilo.

Rusija tebekovoja su musulmonų sukilėliais Šiaurės Kaukaze, pastaraisiais metais kovotojai vėl surengė virtinę kruvinių išpuolių Maskvoje.

Sirijos kariuomenė toliau apšaudė Latakiją

Amanas (BNS) – Sirijos kariuomenė kelintą dieną iš eilės tęsia Latakijos uostamiesčio sunitų gyvenamųjų kvartalų puolimą. Aktyvistų duomenimis, nužudyti 29 taikūs miesto gyventojai.

Be tankų, Viduržemio jūros uostamiesčių apšaudė karo laivai. Tuo tarpu valstybinė informacijos agentūra paneigė pranešimus apie miesto ap-

šaudymą iš jūros ir nurodė, kad žuvo du policininkai, taip pat keturi ginkluoti vyrai, kurie „terorizavo“ vietos gyventojus. Nuo šventojo Ramadano mėnesio pradžios rugpjūčio 1 d. Sirijos prezidento Bashar al Assad pajėgos visoje šalyje suaktyvino kovą su demonstrantais, mėgindamos padaryti galą protestams, prasidėjusiems prieš penkis mėnesius.

Mažėja B. Obama populiarumas

Washington, DC (BNS) – JAV prezidento Barack Obama populiarumas pirmą kartą smuko žemiau 40 proc. ribos, rodo apklausa.

Tik 39 proc. apklaustųjų mano, kad B. Obama gerai atlieka savo darbą. 54 proc. yra priešingos nuomonės. Tai, anot žiniasklaidos, yra prastiausi rodikliai nuo B. Obama kaden-

cijos pradžios. Apklausa atliko „Gallup“ institutas.

B. Obama populiarumas po „al Qaeda“ vadovo Osama bin Laden nužudymo gegužę buvo išaugęs iki 53 proc. Tačiau pasirodžius pranešimams apie prastėjančią šalies ekonominę padėtį, prezidento populiarumas pradėjo smukti.

SPORTAS

Lietuva įveikė Armėnijos futbolo rinktinę

EDVARDAS ŠULAITIS

Kaune praėjusį antradienį, rugpjūčio 9 d., į Dariaus ir Girėno stadioną susirinkę futbolo entuziastai stebėjo Lietuvos rinktinės gražią pergalę (3:0) prieš gana stiprią Armėnijos valstybinę rinktinę.

Po netikėto pralaimėjimo birželio mėnesį prieš Lichtenšteiną (0:2), kur

Lietuvos futbolo rinktinės žaidėjas Arūnas Klimavičius džiaugiasi įmušęs pirmąjį įvartį armėnų vartus.

Lietuvos rinktinė žaidė dėl patekimo į Europos futbolo pirmenybių baigiamąjį ratą, šis draugiškas susitikimas buvo geras jėgų išbandymas prieš artėjančias pirmenybių kovas su tuo pačiu Lichtenšteinu ir Škotija.

Su Armėnijos futbolininkais Lietuvos rinktinė neturėjo jokios bėdos. Jau rungtynių pradžioje, 8-ąją minutę, Edgarui Česnauskiui prie varžovų

vartų pakėlus kampinį, Lietuvos komandos gynėjas Arūnas Klimavičius jį sėkmingai nukreipė į armėnų vartų tinklą.

Po to žaidimas lyg ir aprimo, o svečiai kurį laiką kontroliavo kamuolį, bet prie Žydrūno Kačemarsko saugojamų vartų sėkmingų progų nesudarė.

Po pertraukos Lietuvos vyrai pradėjo vėl aktyviau žaisti. Čia jiems padėjo armėnai, kurių žaidėjas V. Haroyan už dvi geltonas korteles turėjo apeisti aikštę. Tai įvyko 59-ąją žaidimo minutę ir tai palengvino Lietuvos puolėjams dažniau užgulti svečių vartus.

Antrasis įvartis krito 75-ąją minutę, kada E. Česnauskis iš 20 metrų atstumo paleido stiprų baudos smūgį, kurio armėnų vartininkas nepajėgė sulaikyti.

Po trijų minučių lietuviams laimė nusišypojo trečią kartą. Po E. Česnauski padavimo Ričardas Baniušis kamuolį nukreipė į tuščius vartus. Toks rezultatas išliko iki baigiamojo teisėjo švilpuko, o lietuvių žiūrovų džiaugsmui nebuvo ribų, nes pagaliau nugalėta ir gana pajėgi rinktinė.

Dabar tikimasi, jog rugsėjo 2 d. Kaune būsimos atsakomosios rungtynės su mažučio Lichtenšteino komanda nebus tokios baisios, nors, be abejo, svečiai gynybai skris bent 8 savo žaidėjus ir nepaliks daug vietos Lietuvos puolėjams. Lietuvos rinktinės treneris Raimondas Žutautas tiki, jog Kaune Lichtenšteino komandai bus tinkamai atsilyginta už pralaimėjimą jos aikštėje.

Lietuvos futbolo rinktinė nugalėjo armėnus.

Aliaus Koroliovo (ELTA) nuotr.

Baigėsi Čikagos Lietuvių futbolo lygos pirmasis ratas

EDVARDAS ŠULAITIS

Nei karščiai, nei blogi orai netrukdo Čikagos lietuvių futbolo lygos (ČLFL) komandoms šeštadienio popietėmis rungtyniauti šios lygos pirmenybėse, vykstančiose prie Pasaulio lietuvių centro, Lemont.

Čia žaidžia 8 komandos, tarp kurių viena – „FC Hettrick“ – sudaryta iš arabų kilmės futbolininkų. Tiesa, jos žaidimo lygis yra žemesnis negu lietuvių komandų, todėl ji turi tenkintis paskutine – aštunta vieta.

Liepos 30 d. baigėsi pirmasis šių pirmenybių ratas. Įdomu, kad jo

metu jokio pralaimėjimo nepatyrė „Vilniaus“ futbolininkai, kurie iš 7 rungtynių iškovojo 21 tašką.

Štai pirmenybių lentelė po pirmojo rato:

1. „Vilnius“ 33:12; 21
2. „Kaunas“ 27:13; 13
3. „Legalai“ 21:22; 11
4. „Žemaitija“ 19:24; 10
5. „Šiauliai“ 14:16; 7
6. „Pokerio klubas“ 12:13; 6
7. „Jaunimas“ 21:18; 6
8. „FC Hettrick“ 22:37; 6

Dabar visos komandos susitiks ketvirtfinalyje (žais po du kartus), o laimėtojai eis į tolimesnį ratą. Tad šių ČLFL pirmenybių pabaiga jau netoli.

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

www.draugas.org

Prenumeruokime ir skaitykime
„DRAUGĄ“!
„DRAUGĄ“ atminkime
savo testamente.

SIŪLO DARBĄ

Immediate Positions available for
CDL/Mover for Skokie based house-
hold goods moving company. Good pay
& benefits available. Must be at least 21
years of age. Call Jacob 847-980-0906

I can show you how to
get a high % yield on
your money today.
Take control of your
IRA, Pension Plan, Sav-
ings, CD's and invest
these monies in Pri-
vate Mortgage Loans.

BUILD WEALTH IN A HURRY!

These loans are secured
by a 1st mortgage with
low loan to value (LTV)
ratios of 70% or less.
Increase the yield on the
same money you're in-
vesting now and see
what happens!

REALTY & INVESTMENTS
SKAMBINKITE
tel. 630-965-6608

Lietuvos jaunučiai turėjo pasitenkinti 13-a vieta

EDVARDAS ŠULAITIS

Sekmadienį, rugpjūčio 7 d., Čekijoje baigėsi Europos jaunučių (iki 16 metų amžiaus) krepšinio pirmenybės. Jose panašiai, kaip ir 20-mečių čempionate, jaunieji lietuviai kovojo ne dėl medalių, bet dėl išlikimo „A“ divizione.

Tik mūsiškiai 16-mečiai tarp čempionato uodegėlėje likusių komandų pasirodė kiek geriau nei 20-mečiai ir užėmė ne 14-ą, o 13-ą vietą (į žemesnę grupę iškrenta 15-oje ir 16-oje vietose likusios rinktinės).

Lietuvos jaunučiai kovose dėl išlikimo savo grupėje laimėjo visas 6 rungtynes – po 2 kartus nugalėdami Juodkalniją, Bulgariją ir Lenkiją. 14-a liko Lenkija, o kitos dvi užėmė 15–16 vietas ir kitais metais turės žaisti Europos pirmenybių „B“ divizione.

Sekmadienį 16-mečių aikštėleje šeimininkavo kroatai, kurie čekus įveikė rezultatu 67:57. Bronzos meda-

lius pelnė Ispanija, tik po pratęsimo įveikusi prancūzus 61:53. Rungtynėse dėl 5 vietos Rusija nugalėjo mūsų kaimynų latvių rinktinę 84:70.

Vitoldo Masalskio treniruojami Lietuvos jaunučiai kovose dėl išlikimo „A“ divizione parodė savo charakterį ir jų pergalės buvo akivaizdžios. Sekmadienį mūsiškiai sutriuškino Bulgariją net 103:82. Prieš tai rezultatu 73:55 buvo įveikta Juodkalnija ir kiek kuklesniu rezultatu – 85:75 – nugalėta Lenkija.

Rezultatyviausiai lietuvių komandoje žaidė Edvinas Šeškus, kuris pagal pelnytų taškų skaičių buvo antras tarp visų komandų žaidėjų.

Tad Europos jaunimo pirmenybėse labiausiai pasisekė 18-mečiams. Jie, žaisdami Lenkijoje, liko 5-oje vietoje. Tobuliausiai pasirodė Lietuvos 19-mečių krepšinio rinktinė, kuri pasaulio pirmenybėse Latvijoje laimėjo aukšą.

Filmas apie 1941 metų Birželio sukilimą: ieškant *modus vivendi*

JAV lietuviai kviečiami į istorinio-dokumentinio filmo „Pavergtųjų sukilimas“ peržiūrą

DALIA CIDZIKAITĖ

Nepraėjus nė metams nuo Lietuvos viešosios įstaigos E2K (edukacija, kultūra ir kinas) kūrybinės grupės viešnagės Šiaurės Amerikoje, kurios metu ji rinko medžiagą istoriniam dokumentiniam filmui „Pavergtųjų sukilimas“, skirtam 1941 metų Birželio sukilimo septyni-adešimtmečiui, sukurtą filmą netrukus pamatys ir JAV lietuviai.

Lietuvos Respublikos Seimas dar praėjusiais metais 2011 metus paskelbė Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių metais. Kurti filmą studijai E2K pasiūlė žurnalistas Vidmantas Valiušaitis, kuris JAV ir Kanadoje lankėsi praėjusių metų gruodį, lydintas filmo direktorės Agnės Zalanskaitės ir operatoriaus Andriaus Bartkaus. Vieną iš viešnagės popiečių filmo kūrėjai susitiko su Čikagos lietuviais Ateitinkų namuose Lemont, IL.

Kalbėdami apie filmo sumanymą ir jo kūrimą, svečiai kalbėjo apie iššūkius. Valiušaitis neslėpė, jog jų pasirinkta tema – 1941 metų Birželio sukilimas – ypač sudėtinga, nevienodai vertinama, o ją lydincios prieštaringos nuomonės ir vertinimai tęsiasi jau 70 metų ir vis dar nėra išspręsti. Todėl jam šio projekto įgyvendinimas yra savotiškas bandymas surasti „tą visuomeniškai tinkamą *modus vivendi*“.

Režisierė Zalanskaitė pastebėjo, jog šiuolaikiniuose Lietuvos mokyklų vadovėliuose tokioms temoms kaip 1941 metų Birželio sukilimas nėra vietos. „Apie Romos imperijos raidą mes galime papasakoti kur kas daugiau, – sakė ji, – nei apie 20 metų nepriklausomos Lietuvos istoriją, kurią dar gyvai atsimename.“ Ne geriau atrodo ir lietuviškų istorinių filmų sąrašas – jis labai jau kuklus. Todėl filmo „Pavergtųjų sukilimas“ kūrėjai mano, jog filmas tarnaus ne tik kaip pažinimo priemonė, bet ir kaip siekis gaivinti visuomenės istorinę sąmonę. „Tikime, – sakė režisierė, – kad mums bent iš dalies tai pavyks. Kad sukūrė filmą ir jį deramai pristatė būsime ramūs, jog priemonės susipažinti su ta istorija yra.“

Kadangi filmo tema jautri, jo kūrėjai iškėlė sau tikslą 1941 metų įvykius pristatyti kuo sąžiningiau. Pasak Valiušaitis, 1941 metų įvykiai ilgą laiką buvo demonizuojami. „Sukilimas, – susitikimo su Čikagos visuomene metu sakė jis, – buvo vaizduojamas kaip velnių orgijos. Kita vertus, kai išeivijoje apie jį skaitai, sukilimas atrodo kaip didvyriškas žygis, pareikalavęs milžiniškų pastangų.“ Filmą kūrėjai įsitikinę, jog lietuviams, kalbant apie šį konkretų istorijos įvykį, nereikia gėdytis savo istorijos ar rodyti, kad nieko nevyko.

Nors, kaip ir bet kuriame istoriniame įvykyje, ir Birželio sukilime netrūko dramatos ir įtampos, juk, pasak Valiušaitis, valstybių, tautų, žmonių interesų susikirtimai buvo likiminiai: vieniems – mirtis, kitiems – išsigelbėjimas. Kurdami filmą kūrėjai siekė vadovautis tais kino dokumentikos principais, kuriais vadovaujasi, pavyzdžiui, britų kūrėjai. O tai reiškia: pristatyti istorinį kontekstą, apie jį kalbėti, bet tai daryti ramiai. „Vien sąžiningas istorijos faktų pristatymas, – Valiušaitis nuomone, – būtų pats geriausias ir teisingiausias kelias pasiekti tuos tikslus, apie kuriuos Agnė kalbėjo, – žmonės

Nuotraukose filmo akimirkos.

Iš VšĮ E2K internetinės svetainės.

turi pamatyti, kas tada dėjosi.“

E2K kuriami filmai šiek tiek skiriasi nuo lietuvių akiai įprasto dokumentinio filmo žanro. Prieš filmo premjerą Vilniuje režisierė sakė, jog „be autentiškos archyvinės medžiagos, nuotraukų, mokslininkų komentarų, pokalbių su įvykių liudininkais, filme yra to meto įvykių atspindžių, kurie žiūrovą įtraukia ir įtikina“.

Viena iš svarbesnių E2K kūrybinės grupės užduočių JAV ir Kanadoje buvo žmonių, kurie dalyvavo sukilime, suradimas ir jų kalbinimas. Tiesa, tokių liudininkų jau yra likę labai nedaug. Kalbėdamas Ateitinkų namuose Valiušaitis apgailestavo, jog dėl prastos sveikatos nepavyko nufilmuoti Čikagoje gyvenančio vieno iš 1941 metų Birželio sukilimo vadovų Pilypo Naručio.

Dviejų dalių filme kalba ne tik liudininkai, bet ir jų palikuonys, kaip antai dr. Adolfo Damušio vaikai, Juozo Brazaičio anūkė. Valiušaitis sakė, jog tokie pokalbiai parodo, kaip štai jau kelinta karta, užaugusi kitoje aplinkoje, laikosi tų pačių principų, kuriais tikėjo tėvai ar seneliai. Tai liudija Damušių pavyzdys. Tačiau

išryškės ir kita linija, kur, kaip ir išeivijoje, viena visuomenės dalis išsilaukė patriotiška, o kita jos dalis ištirpo. „Brazaičio anūkės pasisakymas – labai dramatiškas, – pasakojo E2K grupės narys Valiušaitis, – gal atspindintis ir tautos likimą, pastangą suvokti save istorijoje.“

Tą vakarą filmuojant Brazaičio anūkė, ji daug klausinėjo apie savo senelį. Pradėjo vieną kitą žodį lietuviškai įterpti. „Matai, kaip žmogus akyse persilaužė, – sakė žurnalistas. – Jeigu tokie dalykai vyksta žmonių sielose, neabejoju, jog ir tautos gali keistis. Tautos gali pakeisti savo kryptį, atsikratyti nusiminimų, kitų neigiamų jausmų.“

Kita filmo „Pavergtųjų sukilimas“ plotmė yra mokslinė, kur išsakoma žinovų nuomonė. Apsilankymo Čikagoje metu vienas iš kalbintųjų buvo dr. Augustinas Idzelis. Kūrėjų planuose buvo ir amerikiečių požiūrio pristatymas filme, tarp tų – neseniai knygą „Bloodlands: Europe Between Hitler and Stalin“ (Basic Books, 2010) parašęs Timothy Snyder. „Mes kalbėjome ne tik su tais, kurie sukilimą vertina teigia-

mai, – sakė Valiušaitis. – Per daug yra kontroversijų, kad galima būtų nutylėti, kad nekreiptume dėmesio į tuos žmones, kurie sukilimą vertina kaip politinį įvykį.“

Valiušaitis įsitikinęs, jog yra labai svarbu filme sukurti galimybę tokiam dialogui ir požiūriui, kuris pasauliui kalbėtų balsais tų, kurie turi vardą, kartu pristatant ir lietuvių požiūrį. „Lygiai svarbu pakalbėti su rusų, vokiečių istorikais, nes tai – ir jų istorija“, – įsitikinęs jis.

Viešnagės Čikagoje metu režisierė pasidžiaugė kūrybiniu-darbiu apsilankymu Amerikoje. Išvažiudami filmo kūrėjai turėjo 15 valandų filmuotos medžiagos, daugiau nei 300 gigabaitų atminties, įrašytos Amerikoje kalbant su tų įvykių liudininkais, klausant atsiminimų, vertinimų. Nemažai parsivežta ir kitos medžiagos: nuotraukų, dokumentų.

Filmas „Pavergtųjų sukilimas“ ekrano šviesą išvydo šių metų birželio mėnesį. Jį jau pamatė Vilniaus, Klaipėdos ir Šiaulių žiūrovai. Pasak režisierės Zalanskaitės, „svarbu, kokį gyvenimą tas filmas gyvens po to. Svarbu, kad po premjeros valstybinėse institucijose filmas būtų parodytas per televiziją, o svarbiausia – norime išleisti DVD ir pristatyti jį į šalies mokyklas“.

Išvažiudami filmo kūrėjai ne tik užtikrino, jog filmas bus sukurtas, bet ir patikino, jog jis bus tikrai geras. Tad mūsų dėmesiui – nevienareikšmiškai vertinamam Lietuvos istorijos įvykiui – 1940 metų Birželio sukilimui – skirtas dokumentinis filmas.

Dokumentinio filmo „Pavergtųjų sukilimas“ peržiūros vyks rugpjūčio 19 d., penktadienį, 7 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S Pulaski Rd., Chicago, IL 60629) ir rugpjūčio 21 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje, Pasaulio lietuvių centre (4911 127th St., Lemont, IL). Filmo peržiūrose dalyvaus 1939–1941 m. įvykių liudininkai, kurie pasidalins savo prisiminimais, išgyvenimais.

Renginių metu bus galimybė įsigyti filmo DVD kopijas. Peržiūras rengia Lietuvių fronto bičiuliai, lietuviškų suvenyrų parduotuvė internete „Dalelė Lietuvos“, LR generalinis konsulas Čikagoje. Daugiau informacijos tel. (312) 397-0382 arba agne@ltconschi.org.

E2K filmavimo grupės nariai viešnagės Čikagoje metu trumpai apsilankė ir „Draugo“ redakcijoje, kur su dideliu susidomėjimu vartė senuosius „Draugo“ numerius.

Dalios Cidzikaitės nuotr.

Mylimam

A † A TĖVELIUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame klubo narę
INDRĖ SKEBERDIENĘ ir jos šeimą.

Beverly Shores Lietuvių klubas

Žolinė

Atkelta iš 8 psl.

pavoingo veiksmo. Priemonė, kuri leis kovoti prieš šią pasalą, yra jūsų pasišventimas mano Nekalčiausiajai Širdžiai, nes bažnyčia, nors šiandien ir atrodo sužeista, aptemdyta ir besitraukianti, yra Jėzaus pavesta meilingai jūsų Dangiškos Motinos globai.

Noriu jai padėti, ją paguosti ir pagydyti per jus, mielieji vaikai, pasišventusius mano širdžiai ir pasidariusius mano motiniškos valios klusniais įrankiais. Per jus aš lieju balzamą ant jos skausmingų žaizdų, guosdama ją nykiose kančios valandose ir ruošdama jos didžiausią atnaujinimo laiką. Tai darau šiais laikais labai ypatingu būdu per savo popiežių Benediktą XVI, kuris visur neša mano motiniško buvimo ženklą, jis veda jus šiose grumtynėse, jis jus moko dvasios ir pasitikėjimo, jis jau dabar jums praneša mano pergalę. Sekite jo nurodytu keliu, jei norite kartu su manimi paruošti visai bažnyčiai naujas ir spinduliuojančias Sekmines.

Trečia – tai sėkmingas skleidimas per visus socialinio susisiekimo ir susižinojimo tinklus apie jo piktus naikinimo ir mirties darbus. Tokiu būdu susiskaldymai dauginasi, neskaistumas yra išaukštinamas, korupcija visur paplitusi, smurtas vis labiau išigali. Neapykantoje skendi kraštas, ir karai grėsmingai plečiasi.

Kad galėtumėte kovoti ir nugalėti visą šį blogį, grasinantį paskandinti visą žmoniją, jums reikalingas galingas maldos ginklas. Iš tikrųjų naujasis amžius jums galės ateiti ne kaip žmogaus darbo vaisius, bet tikrai kaip Viešpaties dvasios dovana. Todėl reikia prašyti šios dovanos nutrukstančia, nesibaigiančia ir pasitikinčia malda. Melskitės kartu su manimi. Visa bažnyčia turi įžengti į mano Nekalčiausios Širdies maldos sambūvį, kad išmeltų kartu su Dangiškąja Motina labai ypatingą šventosios dvasios išsiliejimą, kuris prives ją išgyventi antrąsias švytinčias Sekmines. Užvis labiausiai kalbėkite rožinę malda. Rožinis tebūna tas galingas ginklas, kuriuo visi šiais laikais naudojasi. Rožinis atves jus į taiką. Per šią malda jūs galėsite išgauti ir Viešpaties Didžiųjų malonių, kurios pakeistų širdis, padarytų įmanomą sielų atsivertimą ir visos žmonijos sugrįžimą prie Dievo einant atgailos, meilės ir Dieviškos malonės keliu.

Tada jūs jau nebesakysite, kad jau visuomet ir visur viskas tebėra kaip buvo. Niekas niekada nepasikeičia – tai netiesa. Mano mylimieji vaikai, kas dieną tyliai ir paslėptai Dangiškoji Motina veda kovą prieš savo priešą ir veikia per nuostabiusis ženklus ir pasireiškimus, kad pakeistų pasaulio širdį.

1980 m. rugpjūčio 15 d.

Švedas atomus skaidė savo virtuvėje

Savo veiklą naiviai vadinęs tiesiog „pomėgiu“, jaunas švedas policijos suimtas po bandymo skaldyti atomus savo virtuvėje. Richard Handl savo bute pietų Švedijoje turėjo turtingas įvairių radioaktyviųjų elementų – radžio, americio ir urano – atsargas. Tad nenuostabu, kad atvykus policijai vaikiną susidūrė su rimtomis problemomis – jis buvo suimtas dėl neleistino radioaktyviųjų medžiagų laikymo.

31-erių metų vyriškis maloniai dalijosi savo atominės bombos konstravimo istorija. Jis pasakojo, kad mėnesių mėnesius bandė išsirengti atominį reaktorių savo namuose, o kaip jam sekėsi šis bandymas, nuolat aprašydavo savo tinklaraštyje. Pavyz-

džiui, kai įvyko nedidelis radioaktyviųjų medžiagų nutekėjimas jo virtuvėje, rašo Telegraph.co.uk.

Tik vėliau vyrukas atsitokėjo, kad ši jo veikla gali būti laikoma neteisėta, o norėdamas išsklaidyti visas kilusias abejones, nusprendė tiesiog pasiteirauti Švedijos radiacijos įstaigos. Šios atsakas į naivuolio klausimą buvo policijos nusiuntimas.

Nors policija švedo namuose apsilankė liepos pabaigoje, tačiau policija iki šiol nelinkusi jo komentuoti. Jei švedas bus pripažintas kaltu, jam gresia baudos arba iki dvejų metų kalėjimo.

Lrt.lt

A † A RAMUTĖ ELENA VYŠNIA KUKUTUTĖ

Mirė sulaukusi 84 metų.

Nuliūdę liko: duktė Audronė su vyru Phillip Sauer, anūkai Phillip „PJ“ ir Erich Sauer, svainė Janina Poška.

A. a. Ramutė buvo žmona a. a. Alfonso.

Velionė pašarvota antradienį, rugpjūčio 16 d. nuo 4 v. p. iki 9 v. v. Kosary laidojimo namuose, 9837 S. Kedzie Ave., Evergreen Park, IL.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, rugpjūčio 17 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto a. a. Ramutė bus nulydėta ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Kosary FH. Tel. 708-499-3223

JAV LB Archyvų komitetas ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centras kviečia į JAV ARCHYVŲ IR BIBLIOTEKŲ KONFERENCIJĄ

kuri vyks 2011 m. rugsėjo 3–4 dienomis Jaunimo centre,
Čiurlionio galerijoje (5600 South Claremont Ave., Chicago, IL).
Konferencijos pradžia rugsėjo 3 d., šeštadienį, 9 val. ryte.

Jau ne pirmą kartą renkames aptarti dokumentų, liudijančių mūsų išeivijos veiklą, surinkimo ir išsaugojimo klausimus. Nepaisant to, vis dar lieka rūpesčių, kurie nėra lengvai išsprendžiami, todėl, laikui bėgant, reikia juos iš naujo svarstyti ir ieškoti sprendimo kelių.

Į konferenciją kviečiame visus, kurie laiko, saugo ar tvarko archyvus ir bibliotekas, tuos, kurie šia sritimi domisi. Konferencijos metu gautos žinios bus naudingos ateityje archyvus tvarkant ir juos išsaugant. Programoje su pranešimais dalyvaus mūsų didesnių ir mažesnių archyvinų centrų, bibliotekų bei organizacijų atstovai. Į konferenciją atvyksta Lietuvos vyriausiasis archyvaras dr. Ramojus Kraujelis, Lietuvos centrinio valstybės archyvo direktorius Dalius Žižys ir Lietuvos ypatingojo archyvo direktorius Ovidijus Leveris. Kviečiami JAV lietuvių organizacijų vadovai. Taip pat atvyksta LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, kuris domisi kultūrinio paveldu. Konferencijoje vyks ir apskritojo stalo pokalbis, kuriam vadovaus LTSC Tarybos pirmininkas dr. Robertas Vitas.

Dėl registracijos prašome kreiptis į Dalę Lukienę tel. 301-598-6657 arba e. paštu: dalelukas@verizon.net

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
 Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
 Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
 Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight
 Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
 Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Kiekvieną trečiadienį 1 val. p. p.** JAV LB Lemont apylinkės socialinių reikalų skyrius kviečia kartu praleisti laiką lietuviško kino mėgėjus. Rugspjūčio 17 d. žiūrėsime filmą „Riešutų duona“, pagal Sauliaus Šaltenio apsakymą 1977 m. pastatytą Lietuvos kino studijoje. Filmai rodomi PLC skaitykloje.

■ **Kviečiame į dokumentinio filmo „Pavergtųjų sukilimas“ peržiūrą** rugspjūčio 19 d., penktadienį, 7 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629). Daugiau informacijos tel. 773-582-6500; tel. 312-397-0382; arba agne@ltconschi.org.

■ **Rugspjūčio 21 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p.** Lietuvių dailės muziejuje, PLC (14911 127th Street Lemont, IL) bus rodomas dokumentinis filmas „Pavergtųjų sukilimas“. Daugiau informacijos tel. 312-397-0382 arba agne@ltconschi.org.

■ **Franz Lehara operetės „Grafas Liuksemburgas“ premjera** įvyks š. m. rugspjūčio 28 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Morton High School Auditorium (2423 S. Austin Blvd., Cicero, IL 60804). Maloniai kviečiame visus į 55-tąjį jubiliejinį Operos sezoną! Tel. pasiteiravimui 630-833-1893 (prašome palikti žinutę).

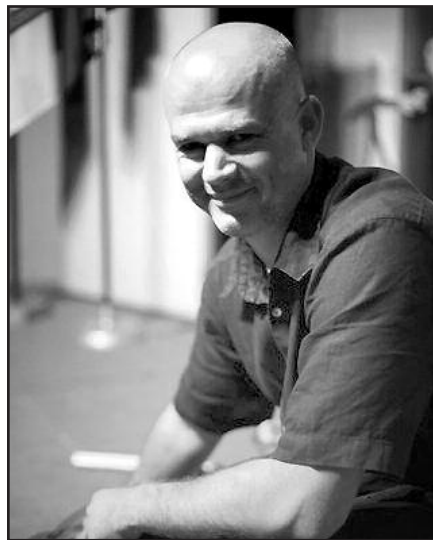
■ **Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje** (Marquette Park) sekmadienį, rugsėjo 25 d., 10:30 val. r. šv. Mišiose dalyvaus garbingas svečias vyskupas Andrew P. Wypych. Kviečiame visus aktyviai dalyvauti Mišiose ir susipažinti su nau-

juoju mūsų vikariato vyskupu.

■ **Čikagos lituanistinei mokyklai, įsikūrusiai** Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636), reikalingi 2-os ir 5-os klasių mokytojai bei muzikos mokytoja ikimokyklinukams. Kreiptis į mokyklos direktorę Jūratę Dovilienę tel. 630-805-4036 arba el. paštu jurate124@yahoo.com

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Kviečiame pasiklausyti vilniečio** kompozitoriaus ir multiinstrumentalisto Tomo Dobrovolskio specialiai JAV paruoštos programos „Kelionės išlaidos“ Lietuvių susivienijimo Amerikoje patalpose (307 W. 30th St. Manhattan, NY 10001) š. m. rugspjūčio 18 d. 7 val. v. Įėjimas 15 dol., veiks baras.

Tomas Dobrovolskis

Labdaringi pietūs „Draugo“ veiklai paremti vyks spalio 30 d., sekmadienį, „Royalty West Banquet“

(8675 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480)

Pradžią 1 val. p. p.

Meninę programą atliks Kauno valstybinio dramos teatro vadovas, aktorius **Egidijus Stancikas**

Daugiau informacijos suteiks „Draugo“ administracija tel. 773-585-9500.

Akimirka iš „Derliaus pietų“ 2010 metais.

Ramunės Kubiliūtės nuotr.

Čikagos apylinkės lietuviai ir jų svečiai kviečiami dalyvauti organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“

kasmetiniame lėšų telkimo renginyje „Derliaus pietūs“

rugsėjo 11 d. 12:30 val. p. p. PLC (Lemont) didžiojoje salėje.

Jūs laukia valgis, trumpa muzikinė programa, loterija. Muzikiniiais talentais dalinsis moksleivių trio (Dovas, Kovas ir Tomas), jaunoji dainininkė Sandra Giedraitytė ir smuikininkės Monika bei Diana Satkauskaitės.

Svečius prie stalų linksmam aptarnaus savanoriai, Kun. Alfonso Lipniūno ir Prez. Aleksandro Stulginskio moksleivių ateitinių kuopos.

Vietas užsisakyti prašoma tel. 630-243-1228 (Rita Vencloviene) arba el. paštu venclovas@comcast.net

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misija kviečia visas ne pelno siekiančias organizacijas, kurioms rūpi savanoriškas darbas ir tarnystė, dalyvauti

Bendruomenės šv. Mišiose ir tarnysčių mugėje
rugsėjo 18 d. 10:30 val. r. (tą savaitgalį bus tik šios Mišios)

Tai puiki proga organizacijoms pristatyti save. Misija pasirūpins stalais ir vaisėmis. Kviečiame atvykti 8:30 val. r., kad iki 9:30 val. r. pasiruošimo darbai būtų baigti. Apie dalyvavimą prašoma pranešti el. paštu matulaitismission@sbcglobal.net

Pasvalio Mariaus Katiliškio bibliotekos direktorė Danguolė Abazoriuvienė (dešinėje) ir komplektavimo vadovė Vitalija Kazilionytė pasitinka neseniai išleistą knygą „Vydūno fondui – 55“, kurią bibliotekai atvežė ir padovanojo redakcinio komiteto narė fil. Ritonė Rudaitienė. Bibliotekoje yra saugoma fil. R. Rudaitienės tėvelių – Tonkunų šeimos/giminės archyvinė medžiaga.

Ritonės Rudaitienės nuotr.

Dr. Laura Junutyte.

Filosofija.vu.lt nuotr.

Santaros-Šviesos
58-ame suvažiavime
rugsėjo 9 d., penktadienį,
pranešimą

„Lietuvių išeivių fenomenas Lietuvoje“

skaitys

Vilniaus pedagoginio
universiteto
Filosofijos katedros
darbuotoja, filosofė

dr. **Laura Junutyte.**

Texas lietuvių dėmesiui!

Š. m. rugsėjo 29 – spalio 2 dienomis Lietuvos Respublikos (LR) užsienio reikalų ministerija ir LR generalinis konsulas Čikagoje (JAV) rengia pirmąją išvažiuojamąją konsulinio pareigūno misiją į Texas valstijos Houston miestą teikti konsulinį paslaugų minėtoje valstijoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams ir lietuvių kilmės asmenims.

LR garbės konsulate Houston dirbsiantis konsulinis pareigūnas priims Lietuvos piliečių prašymus dėl pasų keitimo/išdavimo, civilinės būklės aktų (gimimo ir santuokos) įtraukimo į apskaitą, gyvenamosios vietos deklaravimo. Iš lietuvių kilmės asmenų bus priimami prašymai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo. Konsulinio bendradarbiavimo klausimus konsulinis pareigūnas aptars su šioje šalyje paskirtu LR garbės konsulu William Altman, taip pat susitiks su Texas Lietuvių Bendruomenės atstovais.

Asmenys, pageidaujantys pateikti dokumentus konsului, kviečiami iš anksto registruotis LR generaliniame konsulate Čikagoje el. paštu karoline@konsulatas.org arba telefonu 312-397-0382, ext. 201 arba 203.

Konsulinės paslaugos bus teikiamos LR garbės konsulate (4030 Case St., Houston, Texas, 77005).

Daugiau informacijos apie konsulines paslaugas rasite LR generalinio konsulato Čikagoje tinklalapyje www.chicago.mfa.lt.

LR generalinio konsulato Čikagoje info